

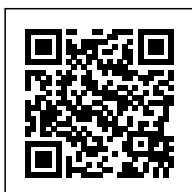

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA

VIII. volební období

967/0

Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

Zástupce předkladatele: min. prům. a obchodu
Doručeno poslancům: 11. srpna 2020 v 14:35

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne.....2021,

kterým se mění zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky

Čl. I

Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění zákona č. 217/1993 Sb., zákona č. 40/1995 Sb., zákona č. 104/1995 Sb., zákona č. 110/1997 Sb., zákona č. 356/1999 Sb., zákona č. 64/2000 Sb., zákona č. 145/2000 Sb., zákona č. 258/2000 Sb., zákona č. 102/2001 Sb., zákona č. 452/2001 Sb., zákona č. 477/2001 Sb., zákona č. 151/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 227/2003 Sb., zákona č. 439/2003 Sb., zákona č. 119/2004 Sb., zákona č. 186/2004 Sb., zákona č. 217/2004 Sb., zákona č. 444/2005 Sb., zákona č. 214/2006 Sb., zákona č. 229/2006 Sb., zákona č. 36/2008 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 285/2009 Sb., zákona č. 293/2009 Sb., zákona č. 298/2009 Sb., zákona č. 301/2009 Sb., zákona č. 155/2010 Sb., zákona č. 28/2011 Sb., zákona č. 139/2011 Sb., zákona č. 211/2011 Sb., zákona č. 219/2011 Sb., zákona č. 468/2011 Sb., zákona č. 221/2012 Sb., zákona č. 238/2012 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákona č. 476/2013 Sb., zákona č. 356/2014 Sb., zákona č. 206/2015 Sb., zákona č. 378/2015 Sb., zákona č. 188/2016 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 264/2017 Sb., zákona č. 371/2017 Sb., zákona č. 179/2019 Sb., zákona č. 164/2020 Sb., zákona č. 205/2020 Sb. a zákona č. 238/2020 Sb., se mění takto:

1. V § 5 odst. 3 se na konci písmene b) slovo „nebo“ zrušuje, na konci odstavce 3 se tečka nahrazuje slovem „, nebo“ a doplňuje se písmeno d), které zní:

„d) jakékoliv uvádění výrobku na trh jako výrobku totožného s výrobkem uváděným na trh v nejméně 2 dalších členských státech Evropské unie, přestože takový výrobek má podstatně odlišné složení nebo znaky, pokud to není odůvodněno oprávněnými a objektivními skutečnostmi.“.

2. V § 24 odst. 1 se na konci písmene d) slovo „nebo“ zrušuje, na konci odstavce 1 se tečka nahrazuje slovem „, nebo“ a doplňuje se písmeno f), které zní:

„f) uvede na trh výrobek v rozporu s § 5 odst. 3 písm. d).“.

3. V § 24 odst. 17 písm. f) se slova „odstavců 5 a 6 a odstavce 8“ nahrazují slovy „odstavce 1 písm. f) a odstavců 5, 6 a 8“.

Čl. II

Technický předpis

Tento zákon byl oznámen v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1535 ze dne 9. září 2015 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti.

Čl. III

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti třicátým dnem po jeho vyhlášení.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

I) Obecná část

a) Zhodnocení platného právního stavu

Platný právní stav

V roce 2005 byla přijata směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 (směrnice o nekalých obchodních praktikách). Touto směrnicí se stanovila jednotná pravidla v Evropské unii, pokud jde o zakázané nekalé obchodní praktiky včetně klamavé reklamy, jež přímo poškozují ekonomické zájmy spotřebitelů. V souladu se zásadou proporcionality chrání tato směrnice spotřebitele před následky nekalých obchodních praktik.

Transpozičním právním předpisem je zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, který ustanovení směrnice o nekalých obchodních praktikách transponoval především do § 4 až § 5c. Zákon o ochraně spotřebitele stanoví rovněž povinnosti vyplývající pro prodávajícího a sankce za jejich porušení, u nichž je horní hranice stanovena až do výše 5 miliónů Kč.

Přestože uvádění na trh výrobků ve dvojí kvalitě v totožném balení nebo pod stejnou obchodní značkou může být již nyní považováno za nekalou obchodní praktiku, stávající obecné ustanovení činí z hlediska aplikační praxe problémy s vymahatelností zákazu takové praktiky. Z tohoto důvodu bylo na unijní úrovni přistoupeno k novelizaci směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 (směrnice o nekalých obchodních praktikách), kdy za nekalou obchodní praktiku je výslovně označena dvojí kvalita výrobků. Uvádění výrobku vydávaného za totožný na trh členských států, i když ve skutečnosti má podstatně odlišné složení nebo znaky, může klamat spotřebitele a způsobit, že učiní rozhodnutí o obchodní transakci, které by jinak neučinil.

Dne 18. prosince 2019 byla v Úředním věstníku EU zveřejněna směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2161, kterou se mění směrnice Rady 93/13/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/6/ES, 2005/29/ES a 2011/83/EU, pokud jde o lepší vymáhání a modernizaci právních předpisů Unie na ochranu spotřebitele. Směrnice o nekalých obchodních praktikách, která je jednou z novelizovaných směrnic a obsahuje ustanovení o dvojí kvalitě, je plně harmonizovanou právní úpravou EU, a tedy členské státy nemohou přijímat přísnější právní úpravu.

b) Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy, včetně dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Důvodem pro zpracování předloženého návrhu zákona je naléhavost řešení zákazu dvojí kvality jako nekalé obchodní praktiky. Problém dvojí kvality výrobků včetně potravin je

aktuálním problémem v oblasti ochrany spotřebitele, který vyžaduje rychlé řešení. Nelze nadále přihlížet poškozování práv českých spotřebitelů na dostupnost výrobků, zejména potravin, o stejné kvalitě, která je k dispozici spotřebitelům v jiných členských státech, zejména tradičních členských státech Evropské unie.

Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Předkládaný návrh zákona nepředpokládá jakýkoli dopad ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen ve smyslu zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon), ve znění pozdějších předpisů. Návrh zákona je z hlediska rovnosti mužů a žen indiferentní.

c) Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku

Na spotřebitelský trh v zemích Evropské unie jsou uváděny výrobky s různým složením, ale pod stejným označením či ochrannou známkou. Často stejně vypadající výrobek koupený v západních zemích Evropské unie má jinou kvalitu a složení, než výrobek nabízený na spotřebitelském trhu v České republice. Tato praxe české spotřebitele výrazně poškozují. Je proto třeba urychleně uvedený problém řešit. Základem tohoto řešení jsou nezbytné legislativní kroky, které jsou promítnuty do navrhované právní úpravy. Český spotřebitel musí mít možnost výběru a zakoupení výrobků stejné kvality jako v jiných členských státech Evropské unie.

Problém dvojí kvality vznikl u potravin již před rokem 2010, kdy spotřebiteli začalo být poukazováno na odlišnou kvalitu u potravin stejné značky nebo stejného názvu od stejného výrobce u výrobků dostupných na trhu České republiky na rozdíl od stejných výrobků dostupných na trhu jiných členských států EU. V následujícím období byly v řadě členských států, zejména těch, které se připojily k EU v roce 2004, realizovány srovnávací testy, kterými byla dvojí kvalita potravin prokázána. Oficiální srovnávací testy v České republice byly organizovány Ministerstvem zemědělství v letech 2017 a 2018¹.

U nepotravinářských výrobků se problém dvojí kvality nejčastěji zmiňuje v souvislosti s kosmetickými přípravky a pracími prostředky. Je proto nezbytné, aby se zákaz dvojí kvality vztahoval i na nepotravinářské výrobky s tím, aby se předešlo rozšíření tohoto problému i do dalších oblastí.

Na úrovni EU je explicitní označení dvojí kvality jako zakázané nekalé obchodní praktiky obsaženo ve směrnici (EU) 2019/2161, kterou se novelizuje směrnice o nekalých obchodních praktikách. Členským státům je uložena povinnost transponovat toto ustanovení do 2 let od její platnosti s tím, že nová právní úprava v rámci Evropské unie musí být aplikována za dalších šest měsíců. Nicméně problém dvojí kvality výrobků včetně potravin je aktuálním problémem v oblasti ochrany spotřebitele, který vyžaduje rychlé řešení. Je tedy žádoucí, aby dvojí kvalita výrobků jako nekalá obchodní praktika byla zakázána co nejrychleji.

¹ http://eagri.cz/public/web/mze/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2017_ministerstvo-otestovalo-privatni-znacky.html
http://eagri.cz/public/web/mze/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2017_exkluzivni-pruzkum-mze-o-dvoji-kvalite.html

O správnosti a opodstatněnosti zvoleného přístupu, tedy zpracování novely zákona o ochraně spotřebitelů, svědčí i výsledky průzkumu veřejného mínění ke dvojí kvalitě potravin a výrobků prodávaných na trhu ČR, který byl organizován Sdružením českých spotřebitelů a který byl zveřejněn 27. srpna 2019². Z tohoto průzkumu mimo jiné vyplývá, že:

- 9 z 10 českých spotřebitelů považuje různé složení výrobků za nekalou obchodní praktiku,
- 3 ze 4 českých spotřebitelů nesouhlasí s rozdílným složením výrobků stejné značky ani v případě, že výrobce neporušuje žádný zákon,
- více než 4 z 5 českých spotřebitelů souhlasí s výrokem, že Česko je popelnicí Evropy,
- prakticky spotřebitelé v ČR jsou přesvědčeni o tom, že u potravin je praktikována dvojitá kvalita výrobků (96%), vysoký počet spotřebitelů je přesvědčen také o tom, že dvojitá kvalita je praktikována u drogerie (81%) a u spotřebního zboží (44%), kde nejčastěji figurují textilní výrobky, ale i automobily a pohonné hmoty, přičemž nákupy v zahraničí nejsou pro spotřebitele u nás výjimkou,
- zákaz dvojí kvality by měl být podle většiny českých spotřebitelů (78%) součástí zákona o ochraně spotřebitele, a to pro všechny výrobky.

I výše uvedené výsledky potvrdily, že v rámci ČR se jedná o závažný problém v oblasti ochrany spotřebitele, který je potřeba urychleně řešit.

Usnesením vlády ze dne 20. 5. 2019 č. 360 byl schválen návrh zákona, kterým se mění zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „návrh zákona“), kterým se dvojitá kvalita výrobků označuje za nekalou obchodní praktiku, která se zakazuje. Ministru průmyslu a obchodu bylo uloženo návrh zákona notifikovat v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1535 ze dne 9. září 2015 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti. V souladu s výše uvedeným usnesením vlády byl návrh zákona ve znění schváleném vládou ČR notifikován. Tato notifikace byla zaregistrována pod číslem 2019/258/CZ a zveřejněna v databázi TRIS (Technical Regulation Information System) dne 28. 5. 2019. Základní tříměsíční období pozastavení prací, po které není možné předpis přijmout, skončilo dne 29. 8. 2019.

K notifikaci byly do data 29. 8. 2019 zaslány připomínky Evropské komise, které neovlivnily základní tříměsíční období pro pozastavení legislativních prací. K notifikaci bylo zasláno také podrobné stanovisko Rakouska, kterým se základní tříměsíční období pozastavení legislativních prací v souladu s čl. 6 odst. 2 směrnice (EU) 2015/1535 prodloužilo o další tři měsíce. Konečný termín zastavení legislativních prací skončil 29. 11. 2019. Zásadní připomínkou Rakouska, se kterou se bylo nutné vypořádat a která měla dopad na návrh novely zákona, je výhrada k tomu, že na rozdíl od budoucí právní úpravy EU umožňuje návrh zákona srovnání výrobku dostupného na českém trhu s výrobkem dostupným na trhu pouze jednoho dalšího členského státu EU. Tuto připomínku bylo nutné vyhodnotit jako oprávněnou, protože v rámci vyjednávání o směrnici (EU) 2019/2161, tzv. omnibusu, bylo srovnání 1:1 (tedy Česká republika a jeden další členský stát EU) většinou členských států zamítnuto. Schválený

² <https://www.konzument.cz/pruzkumy/dvoji-kvalita-vyrobku-prodavanych-na-trhu-v-cr.php>

kompromis promítnutý ve směrnici (EU) 2019/2161 zakotvuje srovnání minimálně 1:2, tedy srovnání Česká republika a alespoň dva další členské státy.

V případě směrnice o nekalých obchodních praktikách, která je jednou z novelizovaných směrnic a obsahuje ustanovení o dvojí kvalitě, se jedná o plně harmonizovanou právní úpravu EU a členské státy tedy nemohou přijímat přísnější opatření, resp. opatření, která by šla nad rámec směrnice. Proto bylo nutné text příslušného ustanovení v návrhu zákona, kterým se mění zákon o ochraně spotřebitele, uvést do souladu s právní úpravou EU.

V případě, že by nedošlo k úpravě textu novely zákona o ochraně spotřebitele, byl by text schválený vládou dne 20. 5. 2019 v rozporu s pravidly EU a judikaturou Evropského soudního dvora, neboť členské státy EU nemohou v období mezi vydáním směrnice a uplynutím lhůty pro její provedení v národním právním řádu přijímat jakákoliv opatření, která by nebyla v souladu s předpisem EU. Novela zákona o ochraně spotřebitele, pokud by nedošlo k úpravě stávajícího textu, by se dostala do rozporu s právem EU, nebyla by vypořádána připomínka Rakouska a v tomto případě by bylo oprávněné očekávat reakci EK. EK sice ve svých připomínkách aspekt posouzení v jednom nebo alespoň ve dvou dalších členských státech nezmínila, neboť v době notifikace novely zákona o ochraně spotřebitele se nejednalo o transpozici práva EU, ale do doby přijetí omnibusu se jednalo o národní opatření.

V případě úpravy návrhu zákona bylo nezbytné posoudit, zda návrh upravený podle podrobného stanoviska Rakouska a uvedený do souladu se směrnicí (EU) 2019/2161 bude nutné znovu notifikovat. Rozhodnutí o případné renotifikaci je na úrovni členského státu v kompetenci úřadu, do jehož gesce návrh vnitrostátní právní úpravy spadá, v daném případě tedy s konečnou platností rozhoduje Ministerstvo průmyslu a obchodu. Prostřednictvím Úřadu pro normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví jako kontaktního místa pro směrnici 2015/1535 byla EK požádána o vyjádření se, zda je nutné návrh vnitrostátního právního předpisu upraveného na základě připomínky členského státu (v tomto případě Rakouska), která byla vyhodnocena jako oprávněná, znovu notifikovat. Výsledkem poměrně dlouhé diskuse je, že je odpovědností členského státu, zda změna návrhu předpisu má za následek změnu jeho působnosti, zkrácení předpokládané doby jeho zavedení, doplnění specifikace nebo požadavku, nebo zpřísnění navrhované právní úpravy. Je-li změna navržená jiným členským státem pouze zmírněním podmínek použití dotyčného výrobku, pak taková změna nepodléhá povinnosti oznámení. EK v této souvislosti odkázala na rozsudek Evropského Soudního dvora (ESD) ze dne 15. 4. 2010 ve věci C-433/05³.

Na základě výše uvedeného bylo konstatováno, že úprava návrhu zákona nezakládá důvod k opakované notifikaci v souladu s odst. 1 čl. 5 směrnice 2015/1535⁴, protože na rozdíl od uvedených důvodů k renotifikaci, provedená úprava snižuje možný dopad technického předpisu na obchod v rámci EU. V daném konkrétním případě se umožňuje srovnání jednoho konkrétního výrobku vyskytujícího se na trhu v ČR v nejméně ve dvou členských státech EU na rozdíl od návrhu schváleného dne 20. 5. 2019, kdy bylo srovnání pouze s jedním členským státem EU.

³

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=AECA56041167468A6B1EDA2D8DBAF40E?text=&docid=81369&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=5634784>

⁴ „Členské státy sdělí Komisi v souladu s podmínkami uvedenými v prvním a druhém pododstavci tohoto odstavce znovu návrh technického předpisu, provedou-li v něm změny, které zásadně změní oblast jeho působnosti, zkrátí původně předpokládanou dobu jeho zavedení nebo doplní či zpřísní specifikace nebo požadavky.“

Na základě výše uvedených skutečností byla ministryně spravedlnosti a předsedkyně Legislativní rady vlády požádána o prominutí provedení mezirezortního připomínkového řízení a zpracování hodnocení dopadů regulace (RIA) pro upravený návrh zákona. Souhlas s prominutím připomínkového řízení a s výjimkou pro nezpracování RIA byl udělen dopisem č. 2272/2020-UVCR ze dne 22. ledna 2020.

d) Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Předkládaný návrh zákona je v souladu s ústavním pořádkem České republiky a nevytváří podmínky vedoucí k nerovnému postavení mužů a žen.

Navrhovaná úprava je v souladu

- s článkem 2 odst. 3 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky (dále jen „Ústava“), podle něhož lze státní moc uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon,
- s článkem 41 odst. 2 Ústavy, podle kterého má vláda právo zákonodárné iniciativy, a také v souladu s § 24 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, který mimo jiné uvádí, že ministerstva připravují návrhy zákonů a jiných právních předpisů týkajících se věcí, které patří do jejich působnosti, jakož i návrhy, jejichž přípravu jim uložila vláda,
- s článkem 79 odst. 1 Ústavy, podle něhož lze působnost správních orgánů stanovit pouze zákonem.

Navrhovaná právní úprava je rovněž v souladu s Listinou základních práv a svobod, vyhlášenou usnesením předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., jako součást ústavního pořádku České republiky (dále jen „Listina“), a to jmenovitě s následujícími ustanoveními:

- ustanovení čl. 2 odst. 2 Listiny, podle kterého lze státní moc uplatňovat jen v případech a mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví,
- ustanovení čl. 2 odst. 2 Listiny, podle kterého mohou být ukládány povinnosti toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování lidských práv a svobod,
- ustanovení čl. 2 odst. 3 Listiny, podle kterého každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nemůže být nucen činit, co zákon neukládá.

Navrhovaná právní úprava tedy splňuje ústavní požadavek stanovení povinnosti na úrovni zákona a vyhovuje též zásadám pro stanovení mezí základních práv a svobod podle čl. 4 Listiny. Návrh zákona rovněž respektuje zásadu „nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege“ podle čl. 30 Listiny.

Navrhovaná právní úprava nijak nesnižuje práva dotčených subjektů a nejsou jí diskriminovány žádné specifické skupiny adresátů právních norem. Respektuje obecné zásady ústavního pořádku České republiky a není v rozporu s nálezy Ústavního soudu.

e) Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Navrhovaný zákon je v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2161 ze dne 27. listopadu 2019, kterou se mění směrnice Rady 93/13/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/6/ES, 2005/29/ES a 2011/83/EU, pokud jde o lepší vymáhání a modernizaci právních předpisů Unie na ochranu spotřebitele, s existující judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie.

Nově zaváděná povinnost představuje technický předpis podle směrnice 2015/1535 ze dne 9. září 2015 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti a jako taková byla notifikována. Přípomínky a podrobné stanovisko předložené v rámci notifikačního procesu byly řádně vypořádány.

f) Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Návrh zákona je plně v souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, včetně Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie a dále s obecně uznávanými zásadami mezinárodního práva.

Navrhovaná právní úprava je v souladu s Úmluvou o ochraně lidských práv a svobod, zejména se zásadou práva na spravedlivý proces (článek 6 Úmluvy), uložení trestu jen na základě zákona (článek 7 Úmluvy) a práva nebýt souzen nebo potrestán dvakrát (článek 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě) a dále s judikaturou s tím související.

g) Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

Navrhovaná právní úprava nebude mít dopady na státní rozpočet.

Navrhovaná právní úprava nebude mít dopad na ostatní veřejné rozpočty.

Navrhovaná právní úprava přispěje ke kultivaci podnikatelského prostředí v České republice tím, že povede ke snížení četnosti porušování práv spotřebitelů, a to konkrétně tím, že na trh nebudou uváděny výrobky se sníženou kvalitou. V tomto případě bude navrhovaná právní úprava mít dopad na ty hospodářské subjekty, které na trh České republiky dodávaly výrobky se sníženou kvalitou a z této činnosti mohly profitovat.

Lze předpokládat, že navrhovaná právní úprava bude mít dopad na podnikatelské prostředí, protože na trh České republiky budou muset být uváděny výrobky stejné kvality jako na trhy dalších členských států EU. Ekonomický dopad se však bude týkat těch hospodářských subjektů, které výrobky dvojí kvality na trh České republiky uváděly a získávaly tak nekalou konkurenční výhodu.

Navrhovaná právní úprava nebude mít žádné sociální dopady.

Pokud se týče dopadů na specifické skupiny obyvatel, předkládaná právní úprava bude mít jednoznačně pozitivní dopad na spotřebitele, neboť spotřebitelům budou nabízeny výrobky stejné kvality jako v ostatních členských státech. Navrhovaná právní úprava povede k větší míře ochrany spotřebitelů a tím i k nárůstu důvěry ve společný vnitřní trh.

Navrhovaná právní úprava nebude mít z povahy věci žádné dopady na životní prostředí.

h) Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ochranou soukromí a osobních údajů. Je zajištěna jejich standardní ochrana v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů). Příslušné orgány, koordinující orgány i ústřední styčný úřad mají zavedený systém ochrany osobních údajů podle citovaného nařízení.

i) Zhodnocení korupčních rizik

Při zpracování předkládaného návrhu zákona zohlednil předkladatel kritérium omezení korupčních příležitostí při aplikaci navrhovaného zákona. Dozor nad dodržováním stanovené povinnosti budou vykonávat dozorové orgány, které již dnes působí v oblasti ochrany spotřebitele, konkrétně nekalých obchodních praktik, a které mají propracované vnitřní mechanismy kontroly, včetně určení konkrétní odpovědné osoby.

Předkládaný návrh nemá vliv na dostupnost informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. Návrh dále není v rozporu s požadavky na transparentnost a otevřenost dat.

j) Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo ochranu státu

Z povahy věci nemá předkládaný návrh zákona vliv na bezpečnost nebo obranu státu.

II) Zvláštní část

Čl. I

K bodu 1

V ustanovení § 5 odst. 3 se doplňuje nové písmeno d), kterým se za nekalou obchodní praktiku výslovně označuje uvedení výrobků dvojí kvality na trh, pokud ve věcných souvislostech, s přihlédnutím ke všem jejím rysům a okolnostem, vede nebo může vést k tomu, že spotřebitel učiní rozhodnutí ohledně koupě, které by jinak neučinil. Taková nekalá obchodní praktika se zakazuje. Vzhledem k tomu, že tento zákaz se obecně vztahuje na všechny výrobky, je zákaz dvojí kvality výrobků formulován obecně tak, aby byl skutečně pokryt celý trh s výrobky.

Ustanovení připouští nezbytné odchylky za stanovených podmínek, a to v souladu s právní úpravou Evropské unie. Přípuštění odchylek, jsou-li řádně odůvodněny a doloženy objektivními skutečnostmi, je nutné z důvodu zahrnutí celé výrobní sféry, s ohledem na skutečnost, že pouze část požadavků na výrobky je na úrovni EU harmonizována, a rovněž s ohledem na respektování zvyklostí nebo charakteristik výrobků v členských státech EU. Mezi takové odchylky patří mimo jiné existence zvláštní vnitrostátní právní úpravy, dostupnost nebo sezónnost surovin, dobrovolné strategie vedoucí ke zlepšení zdravotního stavu populace. Nelze také opomenout právo prodávajících nabízet výrobky stejné značky o odlišném objemu nebo hmotnosti v návaznosti na zvyklosti trhu, kde se takový výrobek nabízí k prodeji. Každý případ vyhodnocený jako porušení § 5 odst. 3 písm. d) zákona o ochraně spotřebitele bude nutné posuzovat individuálně se zohledněním všech objektivních a oprávněných faktorů. Srovnání výrobku bude nutné provádět se stejným či zdánlivě stejným výrobkem uvedeným na trhu nejméně dvou dalších členských států EU.

Text tohoto ustanovení je plně slučitelný se směrnicí (EU) 2019/2161.

K bodu 2

V ustanovení § 24 odst. 1 se vkládá písmeno f), jímž se na seznam konkrétních přestupků, kterých se může dopustit hospodářský subjekt, doplňuje uvedení na trh výrobku, který naplňuje znaky dvojí kvality, a tudíž jeho uvedení na trh je nekalou obchodní praktikou.

K bodu 3

V ustanovení § 24 odst. 17 se do písmene f) doplňuje sankce za porušení zákazu uvedení na trh výrobku naplňujícího znaky dvojí kvality. Za tento přestupek může být uložena pokuta do výše 50 mil. Kč. Výše pokuty je stanovena záměrně na tak vysoké úrovni. Důvodem je jednak eliminace této praktiky v sektorech, kde byla dvojí kvalita již jednoznačně prokázána, a jednak preventivní působení, které by maximálně omezilo vznik problému do budoucna v těch sektorech, kde problémy s dvojí kvalitou nebyly dosud zjištěny nebo objektivně prokázány.

Čl. II

Vzhledem k tomu, že návrh zákona splňuje definici technického předpisu podle čl. 1 odst. 1 písm. f) směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1535 ze dne 9. září 2015 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti byla splněna oznamovací povinnost podle čl. 5 uvedené směrnice a poskytnuta tak Evropské komisi a členským státům možnost vyjádřit se k tomuto návrhu vnitrostátního právního předpisu.

Čl. III

Účinnost tohoto zákona se navrhuje třicátým dnem od jeho vyhlášení ve Sbírce zákonů. Podle § 3 odst. 3 a 4 zákona č. 309/1999 Sb., ve znění zák. č. 277/2019 Sb., se připouští stanovení účinnosti k 1. lednu nebo 1. červenci. Nicméně v případě naléhavého obecného zájmu lze ve výjimečných případech stanovit dřívější den nabytí účinnosti než stanovený v odstavci 3, nejdříve však počátkem dne následujícího po dni vyhlášení právního předpisu. Problém dvojí kvality výrobků včetně potravin je aktuálním problémem v oblasti ochrany spotřebitele, který

vyžaduje rychlé řešení. Je tedy žádoucí, aby dvojitá kvalita výrobků jako nekalá obchodní praktika byla zakázána co nejrychleji.

V Praze dne 27. července 2020

Předseda vlády:

Ing. Andrej Babiš v. r.

Místopředseda vlády, ministr průmyslu a obchodu a ministr dopravy:

doc. Ing. Karel Havlíček, Ph.D., MBA, v. r.

**PLATNÉ ZNĚNÍ DOTČENÝCH ČÁSTÍ ZÁKONA Č. 634/1992 Sb., O OCHRANĚ
SPOTŘEBITELE, VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ S VYZNAČENÍM
NAVRHOVANÝCH ZMĚN A DOPLNĚNÍ**

§ 5

Klamavá konání

(1) Obchodní praktika se považuje za klamavou, pokud obsahuje věcně nesprávnou informaci a je tedy nepravdivá, což vede nebo může vést spotřebitele k rozhodnutí ohledně koupě, které by jinak neučinil.

(2) Za klamavou se považuje také obchodní praktika obsahující pravdivou informaci, jestliže vede nebo může vést spotřebitele k rozhodnutí ohledně koupě, které by jinak neučinil, pokud jakýmkoli způsobem uvádí nebo je schopna uvést spotřebitele v omyl ohledně

a) existence a podstaty výrobku nebo služby,

b) hlavních znaků výrobku nebo služby, jako jsou údaje o jejich dostupnosti, výhodách, rizicích, provedení, složení, příslušenství, poprodejním servisu a vyřizování reklamací a stížností, výrobním postupu a datu výroby nebo dodání, způsobu dodání, způsobilosti k účelu použití, možnosti použití, množství, specifikaci, zeměpisném nebo obchodním původu, očekávaných výsledcích jejich použití nebo výsledcích a provedených zkouškách nebo kontrolách,

c) rozsahu závazku prodávajícího, motivu pro obchodní praktiku a podstaty prodejního postupu, prohlášení nebo symbolu týkajících se přímého nebo nepřímého sponzorování nebo schválení prodávajícího nebo výrobku nebo služby,

d) ceny nebo způsobu výpočtu ceny anebo existence konkrétní cenové výhody,

e) nutnosti servisu, náhradního dílu, výměny nebo opravy,

f) podstaty, charakteristických rysů a práv prodávajícího nebo jeho zástupce, například jeho identifikace a majetku, způsobilosti, postavení, schválení, přidružení nebo vztahů, práv průmyslového, obchodního nebo duševního vlastnictví nebo jeho ocenění a vyznamenání, nebo

g) práv spotřebitele, včetně práva na náhradní dodání nebo vrácení kupní ceny vyplývajících z práv z vadného plnění nebo rizika, kterému může být vystaven.

(3) Obchodní praktika se rovněž považuje za klamavou, pokud ve věcných souvislostech, s přihlédnutím ke všem jejím rysům a okolnostem, vede nebo může vést k tomu, že spotřebitel učiní rozhodnutí ohledně koupě, které by jinak neučinil, a pokud zahrnuje

a) jakékoli uvádění výrobku nebo služby na trh, včetně srovnávací reklamy, které vede k záměně s jiným výrobkem nebo službou,

b) jakékoli uvádění výrobku nebo služby na trh, včetně srovnávací reklamy, které vede k záměně s ochrannou známkou, obchodní firmou nebo jinými rozlišovacími znaky jiného prodávajícího, ~~nebo~~

c) nedodržení jednoznačného závazku obsaženého v kodexu chování, k jehož dodržování se prodávající prokazatelně zavázal-, **nebo**

d) jakékoliv uvádění výrobku na trh jako výrobku totožného s výrobkem uváděným na trh v nejméně 2 dalších členských státech Evropské unie, přestože takový výrobek má podstatně odlišné složení nebo znaky, pokud to není odůvodněno oprávněnými a objektivními skutečnostmi.

§ 24

Přestupky

(1) Výrobce, dovozce, vývozce, dodavatel, prodávající nebo jiný podnikatel se dopustí přestupku tím, že

a) poruší zákaz používání nekalých obchodních praktik,

b) vyrábí, dováží, vyváží, nabízí, prodává nebo daruje výrobky nebezpečné svou zaměnitelností s potravinami,

c) poruší zákaz vyplývající z přímo použitelného předpisu Evropských společenství, kterým se zakazuje uvádět na trh, dovážet do Společenství a vyvážet z něj kočičí a psí kůže a výrobky obsahující tyto kůže²⁹⁾,

d) vyrábí, dováží, uvádí na trh, nabízí nebo prodává textilní výrobky neoznačené podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího názvy textilních vláken a související označování materiálového složení textilních výrobků³¹⁾, nebo textilní výrobky, k nimž není připojena obchodní dokumentace podle tohoto přímo použitelného předpisu Evropské unie³³⁾,
~~nebo~~

e) použije neoprávněně ekoznačku-, **nebo**

f) uvede na trh výrobek v rozporu s § 5 odst. 3 písm. d).

(2) Výrobce nebo podnikatel jako osoba odpovědná za první uvedení obuvi na trh Evropského společenství se dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 10a neoznačí materiály použité v hlavních částech obuvi nebo tyto údaje neposkytne dodavateli, či prodávajícímu.

(3) Výrobce, dovozce nebo prodávající se dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 18a používá názvy jednotlivých druhů křišťálového skla a jim přiřazené symboly nebo nedoplní firemní nebo výrobní označení či značku nebo obchodní firmu nebo název obsahující označení „křišťál“, „křišťálové“, „crystal“ nebo odvozeniny upřesňujícími údaji.

(4) Dodavatel, prodávající nebo vývozce se dopustí přestupku tím, že nabízí, prodává nebo vyváží výrobky, které byly určeny pro humanitární účely a označeny nápisem „humanita“ podle zvláštního právního předpisu⁷⁾.

(5) Výrobce nebo dovozce se dopustí přestupku tím, že bez zbytečných průtahů nebo ve lhůtě stanovené dozorovým orgánem nezajistí na základě rozhodnutí dozorového orgánu o stažení výrobku z trhu nebo na základě vyrozumění dodavatelem nebo prodávajícím o stažení výrobku z trhu způsob převzetí výrobku nebezpečného svou zaměnitelností s potravinou, anebo o vrácení nebo zpětném převzetí výrobku stahovaného z trhu nevyrozumí dozorový orgán.

(6) Dodavatel se dopustí přestupku tím, že nezajistí neprodleně na základě vyrozumění prodávajícího nebo na základě rozhodnutí dozorového orgánu o stažení výrobku z trhu vrácení výrobku nebezpečného svou zaměnitelností s potravinou, anebo o vrácení nebo zpětném převzetí výrobku stahovaného z trhu nevyrozumí dozorový orgán.

(7) Prodávající se dopustí přestupku tím, že

- a) nesplní povinnost poctivého prodeje výrobků nebo poskytování služeb podle § 3,
- b) v rozporu s § 3a používá telefonní číslo s vyšší než běžnou cenou,
- c) při prodeji výrobků nebo poskytování služeb poruší zákaz diskriminace spotřebitele podle § 6,
- d) poruší zákaz nabízet za účelem prodeje, prodávat a skladovat výrobky porušující práva duševního vlastnictví nebo neoprávněné užívání označení podle zvláštního právního předpisu^{4b}),
- e) nesplní informační povinnost podle § 9 a § 10 odst. 2,
- f) nezajistí, aby jím prodávané výrobky byly označeny podle § 10 odst. 1, 3 a 4,
- g) odstraní nebo změní označení výrobků nebo jiné údaje uvedené výrobcem, dovozcem nebo dodavatelem,
- h) neupozorní při prodeji použitých nebo upravovaných výrobků, výrobků s vadou nebo výrobků, jejichž užitné vlastnosti jsou jinak omezeny, spotřebitele předem na tyto skutečnosti nebo takové výrobky prodává společně s ostatními výrobky anebo v provozovně, v místě vyhrazeném k prodeji takových výrobků, umístí předměty, které neslouží k prodeji,
- i) poskytuje informace v rozporu s § 11,
- j) neinformuje spotřebitele podle § 11a,
- k) informaci o ceně poskytuje v rozporu s § 12,
- l) neinformuje spotřebitele podle § 13,
- m) neposkytne spotřebiteli informace podle § 14 nebo čl. 14 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 524/2013,
- n) nepředvede spotřebiteli výrobek podle § 15 odst. 1,
- o) nevydá spotřebiteli potvrzení podle § 15 odst. 2,
- p) nevydá spotřebiteli písemné potvrzení o převzetí objednávky podle § 15 odst. 3,
- q) nevydá spotřebiteli na jeho žádost řádně vyplněný doklad o zakoupení výrobku nebo o poskytnutí služby s údaji stanovenými v § 16 odst. 1,
- r) nevyznačí v dokladu o zakoupení výrobku v případě prodeje s následnou dodávkou místo určení a datum dodávky,
- s) nevyznačí při prodeji použitých nebo upravovaných výrobků, výrobků s vadou nebo výrobků, jejichž užitné vlastnosti jsou jinak omezeny, tyto skutečnosti v dokladu o zakoupení výrobku,
- t) nesplní povinnost prodeje výrobku v hygienicky nezávadném obalu podle § 17,

u) neinformuje spotřebitele o peněžní částce za výkup vratných zálohovaných obalů podle § 18 odst. 1, nebo v rozporu s § 18 odst. 2 neinformuje spotřebitele o změně peněžní částky za výkup vratných zálohovaných obalů anebo o ukončení výkupu vratných zálohovaných obalů anebo výkup vratných zálohovaných obalů zastaví,

v) v rozporu s § 19 odst. 1 nepřijme reklamaci nebo nevydá spotřebiteli písemné potvrzení o reklamaci se stanovenými údaji,

w) nezajistí, aby v provozovně byl po celou provozní dobu přítomen pracovník pověřený vyřizováním reklamace,

x) nerozhodne o reklamaci nebo ji nevyřídí podle § 19 odst. 3,

y) neposkytne při prodeji nebo poskytování služeb mimo ohlášenou provozovnu informace podle § 19 odst. 4, nebo

z) nesplní některou z povinností podle § 20s.

(8) Prodávající se dopustí přestupku tím, že

a) v rozporu s § 23a odst. 6 nevyrozumí bez zbytečných průtahů nebo ve lhůtě stanovené dozorovým orgánem výrobce, dovozce nebo dodavatele, že výrobek je na základě rozhodnutí dozorového orgánu stahován z trhu,

b) v rozporu s §23a odst. 6 neprodleně nezajistí způsob vrácení výrobku nebezpečného svou zaměnitelností s potravinou,

c) v rozporu s §23a odst. 6 nevyrozumí dozorový orgán o vrácení nebo zpětném převzetí výrobku stahovaného z trhu, nebo

d) poruší některou z povinností nebo poruší některý ze zákazů podle čl. 3, 4 nebo 5 přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího neoprávněné zeměpisné blokování⁴⁹⁾.

(9) Prodávající uvedený v § 20 odst. 1 se dopustí přestupku tím, že

a) neoznámí údaje České obchodní inspekci podle § 20 odst. 1,

b) neučiní oznámení České obchodní inspekci ve lhůtě podle § 20 odst. 3, nebo

c) v oznámení České obchodní inspekci podle § 20 odst. 1 uvede nepravdivé nebo neúplné údaje.

(10) Prodávající uvedený v § 20 odst. 1 nebo právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba uvedená v § 20a odst. 2 se dopustí přestupku tím, že v pozvání k účasti na organizované akci neuvede údaje podle § 20a odst. 1, nebo je uvede nepravdivě nebo neúplně.

(11) Prodávající uvedený v § 20b odst. 1 se dopustí přestupku tím, že během organizované akce nebo před uplynutím lhůty sedmi dnů od uzavření smlouvy od spotřebitele požaduje nebo od něj přijme plnění odpovídající kupní ceně nabízeného výrobku nebo služby anebo její části, či zálohu na uhrazení ceny nebo jakýkoli jiný poplatek.

(12) Prodávající jako osoba, která v souvislosti s nabízením nebo uzavíráním smlouvy, ve které se za úplaty sjednává dočasné užívání ubytovacího zařízení a jiné rekreační služby podle § 1852 občanského zákoníku, se dopustí přestupku tím, že

a) neposkytne spotřebiteli údaje podle § 1854 odst. 2 občanského zákoníku v rozsahu a způsobem tam uvedeným,

b) neuvede zřetelně na pozvánce k nabídkové nebo prodejní akci účel a povahu této akce a nezajistí, aby byly po celou dobu jejího trvání spotřebiteli k dispozici údaje podle § 1854 odst. 2 občanského zákoníku,

c) neupozorní výslovně spotřebitele s dostatečným předstihem před uzavřením smlouvy, nebo než je spotřebitel vázán svým návrhem na uzavření smlouvy, na jeho právo odstoupit od smlouvy, nebo na délku lhůty k odstoupení a na zákaz platby záloh a jiných plnění nebo jejich zajištění v průběhu lhůty pro odstoupení,

d) nesdělí spotřebiteli údaje podle § 1854 odst. 2 v jazyce požadovaném podle § 1854 odst. 3 občanského zákoníku nebo neuzavře se spotřebitelem smlouvu v jazyce požadovaném v § 1860 občanského zákoníku nebo nevydá spotřebiteli úřední překlad textu smlouvy do jazyka uvedeného v § 1860 občanského zákoníku,

e) neuvede ve smlouvě údaje podle § 1856 odst. 1 občanského zákoníku,

f) neposkytne spotřebiteli řádně vyplněný formulář pro odstoupení od smlouvy,

g) neposkytne spotřebiteli písemně údaje podle § 1854 odst. 2 nebo písemně neupozorní na jejich změny,

h) nezajistí, aby spotřebitel podepsal zvlášť každé ujednání o právu na odstoupení od smlouvy, o lhůtě k odstoupení a o zákazu platby záloh a jiných plnění nebo jejich zajištění v průběhu lhůty pro odstoupení,

i) nevydá spotřebiteli bezprostředně po uzavření smlouvy alespoň jedno její vyhotovení,

j) nerozdělí u smlouvy, kterou se nabývá za úplaty právo na výhodu spojenou s ubytováním, popřípadě s dopravou nebo jinými službami, platby do ročních splátek v téže výši, popřípadě se zohledněním vývoje cen, je-li to sjednáno, nebo nezašle spotřebiteli výzvu k provedení platby písemně nejpozději 14 dnů přede dnem splatnosti,

k) v rozporu s § 1864 občanského zákoníku požaduje nebo přijímá od spotřebitele zálohu či jiné plnění nebo jejich zajištění, nebo

l) uvádí na trh nebo prodává užívání ubytovacího zařízení s noclehem na více než 1 časový úsek nebo výhodu spojenou s ubytováním popřípadě včetně dopravy nebo jiných služeb jako investici.

(13) Provozovatel tržiště (tržnice) se dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 14a nevede nebo nepředloží evidenci prodávajících.

(14) Přestupku se dopustí ten, kdo neposkytne příslušnému orgánu údaje nebo dokumenty požadované podle § 24g.

(15) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že nesplní povinnost uloženou rozhodnutím vydaným podle § 24h nebo 24i odst. 1.

(16) Poskytovatel služby informační společnosti se dopustí přestupku tím, že nesplní povinnost uloženou rozhodnutím podle § 24i odst. 2.

(17) Za přestupek lze uložit pokutu do

a) 500 000 Kč za přestupek podle odstavce 14,

b) 1 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 7 písm. b), e), m) až s), u), w), y), z),

c) 2 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 11 a 12,

d) 3 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. c) až e), odstavců 2 a 3, odstavce 7 písm. c), f), h), i), j), l), t), v), x) a odstavce 8 písm. d),

e) 5 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. a) a b), odstavce 4, odstavce 7 písm. a), d), g), k) a odstavců 9, 10 a 13,

f) 50 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle ~~odstavců 5 a 6 a odstavce 8~~ **odstavce 1 písm. f) a odstavců 5, 6 a 8** písm. a), b), c).